

Veelgestelde vragen over windmolens bij Overberg

Waarom komen er eigenlijk zonnevelden en windturbines?

De wereld heeft in Parijs besloten dat we afscheid gaan nemen van fossiele brandstof als energiebron. Landen hebben beloofd hun bijdrage hieraan te leveren. In Nederland heeft onze Eerste en Tweede Kamer in de klimaatwet de doelen van CO2 reductie vastgelegd. Daarna is er een Nationaal klimaatakkoord getekend. Hiermee hebben 99% van de gemeenten, de provincies, ondernemersverenigingen, werknemers vertegenwoordigers, belangenverenigingen zoals de ANWB en milieuorganisaties ingestemd. In dit Nationaal klimaatakkoord is o.a. vastgelegd dat er heel veel windmolens op zee komen, dat zonnepanelen op daken worden gestimuleerd én dat er zonnevelden en windmolens op het land komen.

Waarom is er een regionale energiestrategie?

In het Klimaatakkoord spraken gemeenten af dat ze samen werken aan een Regionale energiestrategie (RES). In de RES staat hoeveel duurzame energie er in 2030 opgewekt gaat worden in de regio. En op welke manier en waar dit gebeurt. Gemeente Utrechtse Heuvelrug neemt deel aan de RES in het regionaal verband van de U16.

Waarom ligt de nadruk in de RES op zonnevelden en windmolens?

In de RES ligt de nadruk op windmolens en zonnevelden. Want voor bijvoorbeeld energiebesparing, zonnepanelen op daken en andere duurzame technieken zijn er andere plannen. Mogelijke alternatieve oplossingen, zoals kernenergie en innovatieve manieren om de CO2-uitstoot terug te dringen, leveren in de periode tot 2030 nog geen resultaat. We moeten dus aan de slag met technieken die zich nú al hebben bewezen en die betaalbaar zijn. Momenteel zijn dat in Nederland zonne- en windenergie.

Waarom zetten we niet alle windmolens op zee?

In het Klimaatakkoord staan diverse doelen. Er staat bijvoorbeeld in dat Nederland in 2030 49 TWh windenergie op zee wil opwekken. Maar daarnaast is er ook een doel voor grootschalige energie op land: 35 TWh. Er komen dus al heel veel windmolens op zee. Dat alleen is echter niet voldoende. We hebben óók zonnevelden en windmolens op land nodig om onze doelstellingen te behalen.

Moeten we niet eerst alle daken vol leggen met zonnepanelen?

We willen inderdaad graag zo veel mogelijk zonnepanelen op daken. Ongeveer 15-30% van de toekomstige energiebehoefte van de gemeente Utrechtse Heuvelrug kan opgewekt worden met zonnepanelen op daken. De gemeente kan het plaatsen van zonnepanelen op daken nu nog niet verplichten. Daarom is de gemeente op dit moment vooral bezig met faciliteren. Zo kunnen bedrijven advies krijgen op kosten van de provincie of de gemeente. Bedrijven kunnen geholpen worden met het bepalen of zonnepanelen op hun dak financieel haalbaar zijn. Helaas zijn er veel redenen waardoor dak-eigenaren besluiten om toch geen zonnepanelen te plaatsen. Bijvoorbeeld omdat het dak niet sterk genoeg is en het te duur is om dit aan te passen. Of omdat het bedrijf op korte termijn wil verhuizen of verbouwen. Ook de hoge kosten van de noodzakelijke verzwaaring van de elektriciteitsaansluiting kan een belangrijk knelpunt zijn, met name in het buitengebied. Heeft of kent u een bedrijf dat wil onderzoeken of het haalbaar is om zonnepanelen op het dak te plaatsen? Aanmelden voor gratis advies kan via <https://aanmelden.softenergy.nl/heuvelrug/>.

Wat zijn zoekgebieden?

Dit zijn gebieden die nader onderzocht kunnen worden of ze geschikt zijn voor een zonneveld of windmolen. Het is een gebied zonder harde grenzen. Het gaat om een globaal gebied, weergegeven op een kaart. Het heeft dus nog geen definitieve status.

Waarom is de zone langs de A12, ten noordoosten van Overberg een kansrijk zoekgebied?

In het eerder doorlopen participatieproces kwam de voorkeur naar voren om windmolens zo veel mogelijk langs grootschalige infrastructuur (snelweg, spoor) te plaatsen. Dit wordt gezien als de beste landschappelijke inpassing. Daarnaast geeft de snelweg al veel geluid. In de zone langs de A12 worden bovendien geen grote natuurwaarden verwacht. Een ander voordeel van het gebied is dat er een aansluitpunt van de netbeheerder ligt op een relatief korte afstand, en dat de koppeling van zonnevelden en windmolens in dit gebied mogelijk zou zijn. Dit is gunstig voor het elektriciteitsnet. Of het gebied ten noordoosten van Overberg werkelijk geschikt is voor windenergie, dient echter nader onderzocht te worden. Veiligheid en gezondheid staan hierbij voorop. Hiervoor zijn onderzoeken nodig op het gebied van o.a. geluid, slagschaduw en ecologie. Maar ook op financieel en technisch gebied. Indien dit gebied wordt aangewezen als zoekgebied voor windenergie dan houdt dit in dat deze zaken nader onderzocht zullen worden.

Staat het zoekgebied voor windmolens nabij Overberg al vast?

Nee. Er is eerder een technische verkenning gedaan naar gebieden waar windmolens volgens wettelijke regels e.d. haalbaar lijken. Die staan in de 'Pondera-studie Verkenning windenergie Kromme Rijnstreek september 2020'. Dit zijn de gebieden die we in januari en februari hebben besproken met belangenorganisaties, bewonersvertegenwoordigers en inwoners. We hebben daarbij ook rekening gehouden met de besproken randvoorwaarden en voorkeuren, zoals "windmolens zo veel mogelijk langs de snelweg". De zone ten zuiden langs de A12, ten noordoosten van Overberg, komt hierbij naar voren als één van de kansrijke zoekgebieden voor windenergie. Dit is de reden dat er nu een extra participatieronde is voor de omwonenden van dit gebied. Over het zoekgebied zelf wordt pas besloten tijdens de behandeling van de Regionale Energie Strategie door de gemeenteraad (naar verwachting in september 2021).

Als de zone bij de A12 wordt aangewezen als zoekgebied voor windenergie, is het dan zeker dat er windmolens komen?

Nee. Als het gebied wordt aangewezen als zoekgebied, betekent dat eerst dat er meer zaken onderzocht zullen worden. Bijvoorbeeld of de windmolens niet te veel overlast zullen veroorzaken door geluid of slagschaduw. En of de windmolens niet te veel schade aan de natuur zullen geven, denk hierbij aan vogels of vleermuizen. En of het wel financieel en technisch haalbaar is om windmolens te bouwen op deze plek. Ook zal een initiatiefnemer een participatieproces moeten opzetten voor de omwonenden. Hiervoor bestaan gedragscodes. Uiteindelijk beslist de gemeenteraad of de windmolens er wel of niet mogen komen. Gedurende dit proces is het indienen van zienswijzen en bezwaar altijd mogelijk. In het uiterste geval beslist de rechter. Na de vaststelling van het zoekgebied blijft de gemeenteraad de juridische vrijheid houden om niet in te stemmen met een verzoek voor windmolens op een bepaalde locatie. Ook is de gemeente afhankelijk van initiatiefnemers en grondeigenaren voor de realisatie van een windmolen. De gemeente is niet voornemens om tot onteigening over te gaan om windmolens mogelijk te maken.

Is het participatieproces wel democratisch?

Uw mening telt zeker mee. Participatie kent verschillende doelen om met elkaar een zinvol gesprek te voeren, bijvoorbeeld: informeren, inventariseren, verdiepen, samen doen. Participatie betekent

dat we zoveel mogelijk rekening houden met iedereen zijn of haar wensen. Maar, net als bij de aanleg van een nieuwe woonwijk, of het verbreden van een snelweg, uiteindelijk beslissen de gekozen volksvertegenwoordigers. Zij moeten de verschillende wensen en belangen afwegen en een besluit nemen waarvan ze vinden dat die het beste is in het algemene belang.

Windmolens hebben ook nadelen, zoals geluid en slagschaduw. Wordt daar wel rekening mee gehouden?

Het klopt dat windmolens overlast kunnen geven door bijvoorbeeld geluid en slagschaduw. Daarom zijn daar ook wettelijke normen voor. In de zoektocht naar locaties voor windmolens houden we daar uiteraard ook rekening mee. In de verkenning is bijvoorbeeld rekening gehouden met geluidsnormen en daarnaast ook met een minimale afstand tot bebouwing. Dat geeft een vrij grove indicatie van mogelijke locaties voor windenergie. Hoe verder we gaan inzoomen op locaties, hoe gedetailleerder ernaar gekeken wordt. De uitwerking is voor iedere locatie maatwerk. Daarbij worden ook het cumulatieve geluid van bijvoorbeeld de snelweg en het spoor en andere eventuele windmolens meegenomen.

Heeft het geluid van een windmolen effect op mijn gezondheid?

Er zijn mensen die zorgen hebben over de impact van windturbines op de gezondheid. Hoewel er geen wetenschappelijk bewijs is dat geluid van windmolens gezondheidsschade veroorzaakt, nemen we de zorgen serieus en wegen we deze mee in de planvorming. De ontwikkelingen op dit gebied worden dan ook op de voet gevolgd. Uiteraard houden we ons te allen tijde aan de geldende wet- en regelgeving. Voor meer informatie over de gezondheidseffecten van windmolens, kijk op: <https://www.rivm.nl/windenergie/windmolens-gezondheid>

Hoe hoog zijn de windmolens waar we het nu over hebben?

We gaan uit van de meest moderne typen windmolens. Over het algemeen geldt: hoe hoger een windmolen, des te meer energie wekt hij op. Voor de Regionale Energie Strategie werken we met een referentieturbine. Dit is een windmolen van het merk Vestas, type V150. Deze molen heeft een vermogen van 5,6 MW, een ashoogte van 166 meter, rotordiameter van 150 meter en een tiphoogte van 241 meter. De molens die er straks mogelijk komen kunnen natuurlijk van een ander merk of type zijn. De exacte hoogte zal dan ook verschillen. Het is trouwens niet zo dat een hogere windmolen ook meer geluid maakt dan een lagere windmolen. Hij wekt wel meer energie op.

Waarom windmolens en zonnevelden en geen andere vormen, bijvoorbeeld waterstof of kernenergie?

De opgaven van het Rijk voor de Regionale Energie Strategie is uit te gaan van bewezen technieken, dat zijn dus zonne-energie en windenergie. Technieken zoals waterstof of opslag van energie zijn op dit moment nog niet voldoende ontwikkeld voor de korte termijn tot 2030. De verwachting is dat deze in de toekomst wel deel gaan uitmaken van de energiemix. Het ontwikkelen en bouwen van een kerncentrale duurt al snel een jaar of tien tot dertig. Voor de RES 1.0 kijken we naar de komende tien jaar. Voor die periode is kernenergie dus praktisch gezien geen optie. Of kernenergie onderdeel wordt van onze toekomstige energiemix is een vraag die in Den Haag moet worden beantwoord. Daar gaan gemeenten en provincies niet over.

Is er voor het aanwijzen van het zoekgebied voor windenergie een milieueffectrapportage nodig?

Het opstellen van een milieueffectrapportage (m.e.r.) is noodzakelijk als een besluit wordt genomen over een activiteit waarbij belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden. Voor een windpark

is ook een m.e.r.-beoordeling nodig. Deze m.e.r. dient plaats te vinden voordat een vergunning wordt verleend. Bij de aanwijzing van het zoekgebied is deze nog niet nodig.

Wat is de minimale afstand van een windmolen tot woningen?

Er is in Nederland officieel geen wettelijke afstand voor windmolens tot woningen. In de Nederlandse regels is het de hoeveelheid te verwachten hinder die de afstand bepaalt. Daarom is er een geluidseis die wordt gemeten op de gevel van een woning. Deze geluidseis is wettelijk vastgelegd. In de technische onderzoeken die wij hebben laten uitvoeren naar de mogelijkheden voor globale gebieden is een afstand van 400 meter tot woningen aangehouden. Dit is een vuistregel. Uit die onderzoeken is gebleken dat in het zoekgebied bij Overberg deze afstand te halen is. Niet alle typen windmolens maken even veel geluid. Een windmolen die meer geluid maakt, moet op een grotere afstand van een woning staan dan een windmolen die minder geluid maakt. De exacte (minimale) afstand wordt daarom pas bepaald wanneer er een concreet initiatief is voor een windmolen, en de exacte locatie en het type molen bekend is.

Waait het wel hard genoeg bij Overberg?

In 2020 heeft een adviesbureau een verkenning gedaan naar de haalbaarheid van windturbines in de regio. In dit gebied ligt de gemiddelde windsnelheid op 6,75 – 7 m/s op 100 meter ashoogte. Een windturbine draait al vanaf 3 m/s. Dat zou voor zorgen voor 2.880 vollasturen per jaar (aantal uren waarop een windturbine op vol vermogen draait). Dit levert zo'n 14,5 GWh/jaar aan stroom. In het zoekgebied rond Overberg ligt de windsnelheid rond de 7,64 m/s, waardoor de verwachte opbrengst ook hoger is. Uiteraard waait het langs de kust harder dan in het binnenland, maar dat betekent niet dat windturbines in de Utrechtse Heuvelrug onvoldoende energie opleveren.